

ملحق (۵): فقهاء آخر الزمان پیوست پنجم: فقهای آخر الزمان

« 49- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله): سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا رَسْمُهُ وَمِنَ الْإِسْلَامِ إِلَّا اسْمُهُ يُسَمَّوْنَ بِهِ وَهُمْ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنْهُ مَسَاجِدُهُمْ عَامِرَةٌ وَهِيَ خَرَابٌ مِنَ الْهُدَى فُقَهَاءُ ذَلِكَ الزَّمَانِ شَرُّ فُقَهَاءٍ تَحْتَ ظِلِّ السَّمَاءِ مِنْهُمْ خَرَجَتْ الْفِتْنَةُ وَإِلَيْهِمْ تَعُودُ » [859].

امیرالمؤمنین (ع) فرمود: رسول الله (ص) فرمود: (بر مردم زمانی می آید که از قرآن فقط نوشتارش و از اسلام فقط نامش می ماند. به آن نامیده می شوند، در حالی که دورترین مردم از آن هستند. مساجد آنان آباد و از هدایت خراب است. فقهای آن زمان، بدترین فقهای زیر آسمان هستند. فتنه از آنان بیرون آید و به سوی آنان باز می گردد.) [860].

« 586- أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ الْمُنْذِرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ جَدِّهِ عَنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ جَدِّهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) [وَرَوَاهَا غَيْرُهُ بغيرِ هَذَا الْإِسْنَادِ وَذَكَرَ أَنَّهُ خَطَبَ بِذِي قَارِ] فَحَمَدَ اللَّهَ وَأَثَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ ثُمَّ إِنَّهُ سَيَأْتِي عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي زَمَانٌ لَيْسَ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ شَيْءٌ أَحْفَى مِنَ الْحَقِّ وَلَا أَظْهَرَ مِنَ الْبَاطِلِ وَلَا أَكْثَرَ مِنَ الْكُذْبِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى وَرَسُولِهِ (صلى الله عليه وآله) وَلَيْسَ عِنْدَ أَهْلِ ذَلِكَ الزَّمَانِ سِلْعَةٌ أَبْوَرَ مِنَ الْكِتَابِ إِذَا تَلَّى حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَلَا سِلْعَةٌ أَنْفَقَ بِنِعَاً وَلَا أَغْلَى ثَمَنًا مِنَ الْكِتَابِ إِذَا حُرِّفَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَلَيْسَ فِي الْعِبَادِ وَلَا فِي الْبِلَادِ شَيْءٌ هُوَ أَنْكَرَ مِنَ الْمَعْرُوفِ وَلَا أَعْرَفَ مِنَ الْمُنْكَرِ وَلَيْسَ فِيهَا فَاحِشَةٌ أَنْكَرَ وَلَا عُقُوبَةٌ أَنْكَى مِنَ الْهُدَى عِنْدَ الضَّلَالِ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ فَقَدْ نَبَذَ الْكِتَابَ حَمَلْتَهُ وَتَنَاسَاهُ حَفِظْتَهُ حَتَّى تَمَالَتْ بِهِمُ الْأَهْوَاءُ وَتَوَارَثُوا ذَلِكَ مِنَ الْآبَاءِ وَعَمَلُوا بِتَحْرِيفِ الْكِتَابِ كَذِبًا وَتَكْذِيبًا فَبَاعُوهُ بِالْبَحْسِ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ - فَالْكِتَابُ وَأَهْلُ الْكِتَابِ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ طَرِيدَانِ مَنْفِيَانِ وَصَاحِبَانِ مُصْطَحِبَانِ فِي طَرِيقٍ وَاحِدٍ لَا يَأْوِيهِمَا مَوْوٍ فَحَبَدَا دَانِكَ الصَّاحِبَانِ وَاهَا لُهُمَا وَلِمَا يَعْمَلَانِ لَهُ فَالْكِتَابُ وَأَهْلُ الْكِتَابِ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ فِي النَّاسِ وَلَيْسُوا فِيهِمْ وَمَعَهُمْ وَلَيْسُوا مَعَهُمْ وَذَلِكَ لِأَنَّ الضَّلَالََةَ لَا تُوَافِقُ الْهُدَى وَإِنْ اجْتَمَعَا وَقَدْ اجْتَمَعَ الْقَوْمُ عَلَى الْفُرْقَةِ وَافْتَرَقُوا عَنِ

الْجَمَاعَةَ قَدْ وَلَّوْا أَمْرَهُمْ وَأَمَرَ دِينِهِمْ مَنْ يَعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَكْرِ وَالْمُنْكَرِ وَالرِّشَاءِ وَالْقَتْلِ كَأَنَّهُمْ أُمَّةٌ الْكِتَابِ وَلَيْسَ الْكِتَابُ إِمَامَهُمْ لَمْ يَبْقَ عِنْدَهُمْ مِنَ الْحَقِّ إِلَّا اسْمُهُ وَلَمْ يَعْرِفُوا مِنْ الْكِتَابِ إِلَّا خَطَّهُ وَزَبْرَهُ يَدْخُلُ الدَّاخِلُ لِمَا يَسْمَعُ مِنْ حِكْمِ الْقُرْآنِ فَلَا يَطْمَئِنُّ جَالِسًا حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ الدِّينِ يَنْتَقِلُ مِنْ دِينِ مَلِكٍ إِلَى دِينِ مَلِكٍ وَمِنْ وِلَايَةِ مَلِكٍ إِلَى وِلَايَةِ مَلِكٍ وَمِنْ طَاعَةِ مَلِكٍ إِلَى طَاعَةِ مَلِكٍ وَمِنْ عَهْدِ مَلِكٍ إِلَى عَهْدِ مَلِكٍ فَاسْتَدْرَجَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ وَإِنَّ كَيْدَهُ مَتِينٌ بِالْأَمَلِ وَالرَّجَاءِ حَتَّى تَوَلَّوْا فِي الْمَعْصِيَةِ وَدَانُوا بِالْجَوْرِ وَالْكِتَابُ لَمْ يَضْرِبْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ صَفْحًا ضَلَالًا تَائِهِينَ قَدْ دَانُوا بِغَيْرِ دِينِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَادَانُوا لِغَيْرِ اللَّهِ مَسَاجِدَهُمْ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ عَامِرَةٌ مِنَ الضَّلَالَةِ خَرِبَةٌ مِنَ الْهُدَى قَدْ بَدَّلَ فِيهَا مِنَ الْهُدَى فُقْرًا وَهَا وَعُمَارَهَا أَخَابُ خَلَقِ اللَّهِ وَخَلِيقَتِهِ مِنْ عِنْدِهِمْ جَرَتِ الضَّلَالَةُ وَإِلَيْهِمْ تَعُودُ فَحُضُورُ مَسَاجِدِهِمْ وَالْمَشْيُ إِلَيْهَا كُفْرٌ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ إِلَّا مَنْ مَشَى إِلَيْهَا وَهُوَ عَارِفٌ بِضَلَالَتِهِمْ فَصَارَتْ مَسَاجِدُهُمْ مِنْ فَعَالِهِمْ عَلَى ذَلِكَ النَّحْوِ خَرِبَةٌ مِنَ الْهُدَى عَامِرَةٌ مِنَ الضَّلَالَةِ قَدْ بَدَّلَتْ سُنَّةَ اللَّهِ وَتُعَدِّتْ حُدُودَهُ وَلَا يَدْعُونَ إِلَى الْهُدَى وَلَا يَفْسِمُونَ الْفِيءَ وَلَا يُوْفُونَ بِذِمَّةِ يَدْعُونَ الْقَتِيلَ مِنْهُمْ عَلَى ذَلِكَ شَهِيدًا قَدْ أَتَوْا اللَّهَ بِالْإِفْتِرَاءِ وَالْجُحُودِ وَاسْتَعْنَوْا بِالْجَهْلِ عَنِ الْعِلْمِ وَمَنْ قَبْلُ مَا مَثَلُوا بِالصَّالِحِينَ كُلَّ مِثْلَةٍ وَسَمَّوْا صِدْقَهُمْ عَلَى اللَّهِ فَرِيَةً - وَجَعَلُوا فِي الْحَسَنَةِ الْعُقُوبَةَ السَّيِّئَةَ وَقَدْ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْكُمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ.....» [861].

امیرالمؤمنین (ع) خطبه‌ای خواند و پس از حمد و ستایش خداوند فرمود: (...)

ولی بدانید که به زودی پس از من زمانی بر شما بیاید که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و بیشتر از دروغ بر خدای تعالی و رسولش (ص) نیست؛ و بیارزشت‌ترین متاع نزد مردم آن زمان کتاب خداست، اگر آن طور که باید و شاید خوانده شود؛ و هیچ متاعی هم پرمشتری‌تر و گرانقیمت‌تر از همان کتاب خدا نیست، اگر آیاتش از جاهای خود تحریف و تغییر یابد؛ و در میان بندگان و در میان شهرها در آن زمان چیزی از کار خیر، بیشتر مورد تنفر و انکار نیست، و چیزی هم از منکر و کار زشت مرغوب‌تر نیست. در آن زمان هیچ کار هرزه‌ای بدتر و هیچ کیفری جان فرساتر از راهیابی در وقت گمراهی نیست، چون که حاملان قرآن، آن را پشت سر اندازند، و حافظانش آن را به دست فراموشی سپارند. تا آن

که خواهش‌های نفسانی، آنها را دنبال خود کشاند، و این شیوه را از پدران خود به ارث برند، و به دروغ و تکذیب دست به تحریف و تفسیر قرآن زنند و آن را به بهای ناچیزی بفروشند و به آن بیرغبت باشند.

در این زمان است که قرآن و اهل آن مطرود و رانده از اجتماع گردند و هر دوی آنها رفیقان يك راهند که کسی پناهمشان ندهد، وه که چه رفیقان وفادار و پسندیده‌ای هستند، و خوشا به حال آن دو و آنچه انجام می‌دهند.

در آن زمان قرآن و اهل قرآن به ظاهر در میان مردم‌اند و در باطن در آنان نیستند و با آنها موافق نیستند، و همراه آنان نیستند؛ این مردم بر جدایی گرد هم آیند و جمع شوند و از جماعت پراکنده گردند.

سرپرستی کار این مردم و کار دین‌شان را کسانی به‌دست گرفته‌اند که به نیرنگ و زشت‌کاری و رشوه و آدم‌کشی در میان آنها رفتار کنند؛ گویا خود را پیشوایان و راهنمایان قرآن می‌پندارند، در صورتی که قرآن پیشوا و رهبر آنان نیست.

از حق و حقیقت در میان‌شان جز نامی نماند و از آن جز خط و نوشته در میان‌شان به جای نماند، کسی است که آوازه‌ی حکمت‌های قرآن به گوشش خورده است و به پیروی آن درآید ولی هنوز از آن مجلس برنخاسته است که از دین بیرون رود، و از دین و روش پادشاهی به آیین پادشاهی دیگر درآید و از تحت سرپرستی پادشاهی به سرپرستی پادشاهی دیگر برآید، و از پیروی زمامداری به پیروی زمامدار دیگری درآید، و از تعهدات سلطانی به زیر بار تعهدات سلطان دیگری برود، و به تدریج از جایی که خود خبر ندارند خدای تعالی آنان را به وسیله‌ی آرزو و امید به نابودی کشاند، و به راستی که دام خدا بسیار محکم و

سخت است، تا به آن‌جا که در گناه و نافرمانی متولد شوند، و به جور و ستم دینداری کنند، در صورتی که قرآن کریم از جور و ستم به هیچ نحو نگذرد. گمراهانی هستند سرگردان که به غیر دین خدای عزوجل دینداری کنند، و برای غیر خدا سر تعظیم فرود آرند. مساجد ایشان در آن زمان از گمراهی آباد و از هدایت ویران است، قاریان قرآن و آبادکنندگان مساجد در آن زمان نا امیدترین خلق خدا و آفریدگان آنند. گمراهی از آنان سرچشمه گیرد و به آن‌ها بازگردد، و از این رو حضور در مساجد ایشان و رفتن به سوی آن‌ها کفر به خدای بزرگ است، مگر آن کس که به مساجد آنان برود و گمراهی آنان را بداند.

در نتیجه‌ی رفتار و کرداری که به این منوال دارند، مساجد آن‌ها از هدایت ویران و از گمراهی آباد است، سنت خدا دگرگون شده و حدود و مقرراتش مورد تجاوز قرار گرفته است، و به هدایت دعوت نکنند، و غنایم را به اهلش تقسیم نکنند و به عهد و پیمان وفادار نیستند، کشته‌های خود را که به این‌سان در جنگ‌ها کشته شوند، شهید خوانند و با افترا و انکار به نزد خدا روند، به وسیله‌ی جهل و نادانی از علم بینبازی جویند، و این‌ها پیش از این مردان نیک و شایسته را به انواع شکنجه‌ها زجر دادند، و سخن راست آن‌ها را افترا بر خدا نامیدند، و کار نیک آن‌ها را به بدی پاداش دادند.

و به راستی خدای عزوجل پیامبری از جنس خودتان برای شما فرستاد که رنج بردن شما بر او گران است و به خوشی شما علاقمند و حریص است، و نسبت به مؤمنان مهربان و رحیم است. ([862])

« 1- عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ بَشْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي عَصَمَةَ قَاضِي مَرَوْ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) قَالَ: يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ يَتَّبِعُ فِيهِمْ قَوْمٌ مُرَاوُونَ يَتَقَرَّوُونَ وَيَتَنَسَّكُونَ حُدَّاءَ سُفْهَاءٍ لَا يُوجِبُونَ أَمْرًا بِمَعْرُوفٍ وَلَا نَهْيًا عَنْ مُنْكَرٍ إِلَّا إِذَا أَمِنُوا الضَّرَرَ يَطْلُبُونَ لِأَنْفُسِهِمُ الرُّخْصَ وَالْمَعَادِيرَ يَتَّبِعُونَ زَلَّاتِ الْعُلَمَاءِ وَفَسَادَ عَمَلِهِمْ يُقْبَلُونَ عَلَى الصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ وَمَا لَا يَكْلِمُهُمْ فِي نَفْسٍ وَلَا مَالٍ وَلَوْ أَضْرَّتِ الصَّلَاةُ بِسَائِرِ مَا يَعْمَلُونَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَبْدَانِهِمْ لَرَفَضُوهَا كَمَا رَفَضُوا أَسْمَى الْفَرَائِضِ وَأَشْرَفَهَا إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تُقَامُ الْفَرَائِضُ هُنَالِكَ يَتِمُّ غَضَبُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِمْ فَيَعْمَهُمْ بِعِقَابِهِ فِيهِلِكَ الْأَبْرَارُ فِي دَارِ الْفَجَارِ وَالصَّغَارُ فِي دَارِ الْكِبَارِ إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ سَبِيلُ الْأَنْبِيَاءِ وَمِنْهَا جُ الصَّلْحَاءِ فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تُقَامُ الْفَرَائِضُ وَتَأْمَنُ الْمَذَاهِبُ وَتَحُلُّ الْمَكَاسِبُ وَتُرَدُّ الْمَظَالِمُ وَتُعْمَرُ الْأَرْضُ وَيُنْتَصَفُ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَيَسْتَقِيمُ الْأَمْرُ فَأَنْكُرُوا بِقُلُوبِكُمْ وَالْفُظُوءَا بِأَلْسِنَتِكُمْ وَصُكُّوا بِهَا جِبَاهَهُمْ وَلَا تَخَافُوا فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمَةً فَإِنِ اتَّعَظُوا وَإِلَى الْحَقِّ رَجَعُوا فَلَا سَبِيلَ عَلَيْهِمْ: "إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ" هُنَالِكَ فَجَاهِدُوهُمْ بِأَبْدَانِكُمْ وَأَبْغُضُوهُمْ بِقُلُوبِكُمْ غَيْرَ طَالِبِينَ سُلْطَانًا وَلَا بَاغِينَ مَالًا وَلَا مُرِيدِينَ بَظْمٍ ظَفْرًا حَتَّى يَفِيئُوا إِلَى أَمْرِ اللَّهِ وَيَمْضُوا عَلَى طَاعَتِهِ «[863].»

امام باقر (ع) فرمود: (در آخرالزمان گروهی است که از آنان پیروی می شود. در آنان گروهی هستند که جدال می کنند و قرائت می کنند و عبادت می کنند. افرادی نو هستند که بی خرد اند. امر به معروف را واجب نمی دانند و نهی از منکر را نیز واجب نمی دانند، مگر این که از زیان در امان بمانند. مطالب پست و عذر و بهانه را برای خودشان درخواست می کنند. از لغزش های علما و فساد عمل آنان پیروی می کنند. به نماز و روزه و آنچه به آنان در نفس و مال ضرر نمی رساند، رو می کنند. اگر نماز به کارهایی که در مورد اموال و بدن هایشان انجام می دهند، زیان برساند، قطعاً آن را رها می کنند؛ همان طور که بالاترین واجبات و با شرافت ترین آن ها را رها کردند. امر به معروف و نهی از منکر واجبی بزرگ است که واجبات با آن بر پا داشته می شود. این جاست که خشم خداوند بر آنان کامل می شود. عقوبت همه را

فرا می‌گیرد و خوبان در سرزمین بدان هلاک می‌شوند و کودکان در سرزمین بزرگان هلاک می‌شوند. امر به معروف و نهی از منکر، راه پیامبران و روش شایستگان است. واجب بزرگی که با آن، واجبات بر پا داشته می‌شود و مذاهب در امان می‌ماند و کسب و کارها حلال می‌شود و ستم‌ها باز گردانده می‌شود و زمین آباد می‌شود و با دشمنان انصاف ورزیده می‌شود و امر برپا می‌شود. با دل‌هایتان انکار کنید و با زبان‌تان بگویید و پیشانی‌های آنان را بزنیید و در راه خداوند از سرزنش سرزنش‌کننده نترسید. اگر پند گرفتند و به سوی حق بازگشتند، راهی بر آنان نیست: «راه [نکوهش] تنها بر کسانی است که به مردم ستم می‌کنند و در [روی] زمین به ناحق سر برمی‌دارند. آنان عذابی دردناک [در پیش] خواهند داشت». در این جا با بدن‌هایتان جهاد کنید و با دل‌هایتان از آنان بَغض داشته باشید و دنبال سلطنت نباشید و دنبال گرفتن مالی نباشید و اراده‌ی ستم و پیروزی نکنید تا این که به دستور خداوند باز گردید و بر اطاعت از او به پایان برسانید. ([864])

« 1- حدثنا الحسين بن أحمد بن إدريس رضي الله عنه قال: حدثنا أبي قال: حدثنا أبو سعيد سهل بن زياد الآدمي الرازي قال: حدثنا محمد بن آدم الشيباني عن أبيه آدم بن أبي إياس قال: حدثنا المبارك بن فضالة، عن وهب بن منبه رفعه عن ابن عباس قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): لما عرج بي إلى ربي جل جلاله فقلت: إلهي وسيدي متى يكون ذلك؟ فأوحى الله عز وجل: يكون ذلك إذا رفع العلم، وظهر الجهل، وكثر القراء، وقل العمل، وكثر القتل، وقل الفقهاء الهادون، وكثر فقهاء الضلالة والخونة، وكثر الشعراء، واتخذ أمتك قبورهم مساجد، وحليت المصاحف، وزخرفت المساجد وكثر الجور والفساد، وظهر المنكر وأمر أمتك به ونهوا عن المعروف، واكتفى الرجال بالرجال، والنساء بالنساء، وصارت الأمراء كفرًا، وأولياؤهم فجرة وأعوانهم ظلمة، وذوي الرأي منهم فسقة، وعند ذلك ثلاثة خسوف: خسف بالمشرق، وخسف بالمغرب، وخسف بجزيرة العرب، وخراب البصرة على يد رجل من ذريتك يتبعه الزنوج، وخرج رجل من ولد الحسين بن علي وظهور الدجال يخرج بالمشرق من سجستان، وظهور السفيناني» ([865]).

رسول الله (ص) فرمود: (وقتی پروردگار جل جلاله مرا به معراج برد، ... عرض کردم: ای خدا و آقای من! این امر چه زمانی است؟ خداوند عزوجل وحی نمود: این زمانی است که علم برداشته شود و نادانی آشکار شود و قاریان بسیار شوند و عمل اندک شود و کشتار بسیار شود و فقهای هدایت کننده اندک شوند و فقهای گمراه و خائن بسیار شوند و شاعران بسیار شوند و امت تو قبرهایشان را به عنوان مسجد بگیرند و مصحفها زینت داده شود و مساجد زینت دار شوند و ستم و فساد بسیار شود و منکر آشکار شود و امت تو به آن دستور دهند و از معروف باز دارند و مردان به مردان و زن ها به زن ها کفایت کنند و امیران کافر شوند و اولیای آنان فاجر شوند و یاوران آنان ستمکار شوند و صاحب نظران آنان، فاسق شوند. در این هنگام است که سه فرورفتگی است: فرو رفتگی در مشرق و فرورفتگی در مغرب و فرورفتگی در جزیره العرب. و بصره به دست مردی از فرزندان که سیاهان [866] از او پیروی می کنند، خراب می شود و مردی از فرزندان حسین بن علی خروج می کند؛ و دجالی که از مشرق و در سیستان خروج می کند، آشکار می شود و سفیانی ظهور می کند...). [867]

«وأخبرنا أحمد بن محمد بن سعيد، قال: حدثنا علي بن الحسن التيملي، قال: حدثنا محمد وأحمد ابنا الحسن، عن أبيهما، عن ثعلبة بن ميمون، عن أبي كهس، عن عمران بن ميثم، عن مالك بن زمرة، قال: قال أمير المؤمنين (عليه السلام): يا مالك بن زمرة، كيف أنت إذا اختلفت الشيعة هكذا - وشبك أصابعه وأدخل بعضها في بعض - ؟ فقلت: يا أمير المؤمنين، ما عند ذلك من خير؟ قال: الخير كله عند ذلك يا مالك، عند ذلك يقوم قائمنا فيقدم سبعين رجلا يكذبون على الله وعلى رسوله (صلى الله عليه وآله) فيقتلهم، ثم يجمعهم الله على أمر واحد» [868].

مالک بن زمره می گوید: امیرالمؤمنین (ع) فرمود: (ای مالک بن زمره! تو چگونه هستی، وقتی شیعه این چنین اختلاف کنند؟ و انگشتانش را درون هم

قرار داد. عرض کردم: ای امیرالمؤمنین! آیا در آن زمان، خیری نیست؟ فرمود: تمام خوبی در آن زمان است، ای مالک! در این هنگام است که قائم ما قیام کند و هفتاد مرد را که بر خداوند و بر رسولش (ص) دروغ می‌بندند، می‌آورد و آنان را می‌کشد. سپس آنان را بر یک امر جمع می‌کند. ([869])

«أخبرنا محمد بن همام، قال: حدثنا حميد بن زياد الكوفي، قال: حدثنا الحسن بن محمد بن سماعة، قال: حدثنا أحمد بن الحسن الميثمي، عن محمد بن أبي حمزة، عن بعض أصحابه، عن أبي عبد الله (عليه السلام)، قال: سمعته يقول: إن القائم (عليه السلام) يلقى في حربه ما لم يلق رسول الله (صلى الله عليه وآله)، لأن رسول الله (صلى الله عليه وآله) أتاهم وهم يعبدون الحجارَةَ المنقورة والخشبة المنحوتة، وإن القائم يخرجون عليه فيتأولون عليه كتاب الله ويقاتلون عليه» ([870]).

امام صادق (ع) فرمود: (قائم ع) در جنگش، مشکلاتی می‌بیند که رسول الله (ص) ندیده است؛ به این خاطر که رسول الله (ص) نزد آنان آمد و آنان سنگ‌های کوبیده‌شده و چوب‌های کنده‌کاری‌شده را می‌پرستیدند و قائم بر آنان خروج می‌کند، در حالی که آنان کتاب خدا را برایش تأویل می‌کنند. ([871])

«عن عبد الله بن مسعود قال: دخلت أنا وخمسة رهط من أصحابنا يوما على رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) فقال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم):
يا ابن مسعود: الإسلام بدأ غريبا وسيعود غريبا كما بدأ، فطوبى للغرباء، فمن أدرك ذلك الزمان [ممن يظهر] من أعقابكم فلا يسلم عليهم في ناديتهم ولا يشيع جنائزهم ولا يعود مرضاهم، فإنهم يستنون بسنتكم ويظهرون بدعواكم ويخالفون أفعالكم فيموتون على غير ملتكم، أولئك ليسوا مني ولست منهم.
يا ابن مسعود: لا تخافن أحدا غير الله، فإن الله تعالى يقول: "أين ما تكونوا يدرككم الموت ولو كنتم في بروج مشيدة". ويقول: "يوم يقول المنافقون والمنافقات للذين آمنوا انظروا نقتبس من نوركم - إلى قوله - وبئس المصير!"

يا ابن مسعود: عليهم لعنة مني ومن جميع المرسلين والملائكة المقربين وعليهم غضب الله وسوء الحساب في الدنيا والآخرة، وقال الله: "لعن الذين كفروا من بني إسرائيل - إلى قوله - ولكن كثيرا منهم فاسقون".

يا ابن مسعود: أولئك يظهرون الحرص الفاحش والحسد الظاهر ويقطعون الأرحام ويزهدون في الخير، وقد قال الله تعالى: "والذين ينقضون عهد الله من بعد ميثاقه ويقطعون ما أمر الله به أن يوصل ويفسدون في الأرض أولئك لهم اللعنة ولهم سوء الدار". وقال تعالى: "مثل الذين حملوا التوراة ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل أسفارا".

يا ابن مسعود: يأتي على الناس زمان الصابر فيه على دينه مثل القابض على الجمر بكفه، فإن كان في ذلك الزمان ذنبا، وإلا أكلته الذناب.

يا ابن مسعود: علماؤهم وفقهاؤهم خونة فجرة، ألا إنهم أشرار خلق الله، وكذلك أتباعهم ومن يأتيهم ويأخذ منهم ويحبهم ويجالسهم ويشاورهم أشرار خلق الله يدخلهم نار جهنم "صم بكم عمي فهم لا يرجعون"، "ونحشهم يوم القيامة على وجوههم عميا وبكما وصما ماؤاهم جهنم كلما خبت زدناهم سعيرا"، "كلما نضجت جلودهم بدلناهم جلودا غيرها ليذوقوا العذاب"، "إذا ألقوا فيها سمعوا لها شهيقا وهي تفور، تكاد تميز من الغيظ"، "كلما أرادوا أن يخرجوا منها من غم أعيدوا فيها وقيل لهم ذوقوا عذاب الحريق-"، "لهم فيها زفير وهم فيها لا يسمعون".

يا ابن مسعود: يدعون أنهم على ديني وسنتي ومنهاجي وشرائعي إنهم مني برآء وأنا منهم برئ.

يا ابن مسعود: لا تجالسوهم في الملا ولا تباعوهم في الأسواق، ولا تهدوهم إلى الطريق، ولا تسقوهم الماء، قال الله تعالى: "من كان يريد الحياة الدنيا وزينتها نوف إليهم أعمالهم فيها وهم فيها لا يبخسون"، يقول الله تعالى: "ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وما له في الآخرة من نصيب"، يا ابن مسعود: ما بلوى أمتي منهم العداوة والبغضاء والجدال أولئك أذلاء هذه الأمة في دنياهم. والذي بعثني بالحق ليخسفن الله بهم ويمسخهم قردة وخنازير. قال: فبكى رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) وبكىنا لبكائه وقلنا: يا رسول الله ما يبكيك؟ فقال: رحمة للأشقياء، يقول الله تعالى: "ولو ترى إذ فزعوا فلا فوت وأخذوا من مكان قريب". يعني العلماء والفقهاء» ([872]).

عبدالله بن مسعود مى گوید: من و گروهی پنج نفره از یاران مان بر رسول الله(ص) وارد شدیم. ... رسول الله (ص) فرمود: ای ابن مسعود، اسلام

غریبانه آغاز شد و همان طور که آغاز شد، باز می‌گردد. خوشا به حال غریبان. هر فردی از فرزندان‌تان که آن زمان را درک کند، به آنان در مکان‌هایشان سلام ندهد و جنازه‌های آنان را تشییع نکند و از بیماران آنان عیادت ننماید. آنان به سنت شما عمل می‌کنند و ادعای شما را آشکار می‌کنند؛ ولی با کارهای شما مخالفت می‌کنند؛ و بر غیر دین شما می‌میرند. آنان از من نیستند و من از آنان نیستم. ای فرزند مسعود! از کسی به غیر از خداوند نترس. خداوند متعال فرمود: «هر جا باشید مرگ شما را در می‌یابد هر چند در برج‌های استوار باشید» و فرمود: (يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ) تا جایی که می‌فرماید: (وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) (آن روز مردان و زنان منافق به کسانی که ایمان آورده‌اند، می‌گویند: ما را مهلت دهید تا از نورتان [اندکی] برگیریم ... و چه بد سرانجامی است).

ای فرزند مسعود! لعنت من و همه‌ی فرستادگان و فرشتگان نزدیک من و خشم خداوند و بدی حساب در دنیا و آخرت بر آنان. خداوند فرمود: (عَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ) تا جایی که می‌فرماید: «از میان فرزندان اسرائیل آنان که کفر ورزیدند، مورد لعنت قرار گرفتند ... لیکن بسیاری از ایشان نافرمان‌اند».

ای فرزند مسعود! آنان حرص آشکار و حسد آشکار را ظاهر می‌کنند و رحم‌ها را قطع می‌کنند و در خوبی بی‌توجه هستند. خداوند متعال فرمود: «و کسانی که پیمان خدا را پس از بستن آن میشکنند و آن‌چه را خدا به پیوستن آن فرمان داده می‌گسلند و در زمین فساد می‌کنند، بر ایشان لعنت است و بد فرجامی آن سرا، از آن ایشان است» و خداوند متعال فرمود: «مثل کسانی که [عمل به] تورات بر

آنان بار شد [و به آن مکلف گردیدند] آنگاه آن را به کار نبستند همچون مثل خری است که کتاب‌هایی را بر پشت میکشد».

ای فرزند مسعود! بر مردم زمانی می‌آید که فردی که بر دینش صبر می‌کند، مانند فردی است که در کف دستش آتش دارد. اگر در آن زمان گرگ باشد، که هیچ، وگرنه گرگ‌ها او را می‌خورند.

ای فرزند مسعود! علما و فقهای آنان خائن و فاجر هستند. آگاه باشید! آنان بدترین مخلوقات خداوند هستند و همچنین پیروان آنان و افرادی که نزد آنان می‌روند و از آنان می‌گیرند و آنان را دوست می‌دارند و با آنان همنشینی می‌کنند و با آنان مشورت می‌کنند، بدترین مخلوقات خداوند هستند که خداوند آنان را وارد آتش جهنم می‌کند. «کرنند، لالند، کورند، بنابراین به راه نمی‌آیند» «و روز قیامت آن‌ها را کور و لال و کر به روی چهره‌شان در افتاده برخواییم انگیخت. جایگاه‌شان دوزخ است. هر بار که آتش آن فرو نشیند شراره‌ای [تازه] برایشان می‌افزاییم» «هرچه پوست‌شان بریان گردد، پوست‌های دیگری بر جایش نهیم تا عذاب را بچشند» «چون در آن جا افکنده شوند، از آن خروشی می‌شنوند، درحالی که می‌جوشد. نزدیک است که از خشم شکافته شود» «هر بار بخواهند از [شدت] غم از آن بیرون روند، در آن باز گردانیده میشوند [که هان] بچشید عذاب آتش سوزان را» «برای آن‌ها در آن جا ناله‌های زار است و در آن جا [چیزی] نمی‌شنوند».

ای فرزند مسعود! آنان ادعا می‌کنند که بر دین و سنت و روش و شریعت من هستند. آنان از من بیزار هستند و من نیز از آنان بیزار هستم.

ای فرزند مسعود! در آشکارا با آنان منشین و در بازارها با آنان بیعت نکن و آنان را به راه راهنمایی نکن. خداوند متعال فرمود: «کسانی که زندگی دنیا و زیور آن را بخواهند، [جزای] کارهایشان را در آن جا به طور کامل به آنان می‌دهیم و به آنان در آن جا کم داده نخواهد شد». خداوند متعال فرمود: «کسی که کشت آخرت بخواهد، برای وی بر کشته‌اش می‌افزاییم و کسی که کشت این دنیا را بخواهد، به او از آن می‌دهیم و [لی] در آخرت او را نصیبی نیست».

ای فرزند مسعود! آن چه از آنان به امت من می‌رسد، دشمنی و خشم و جدال است. آنان افراد پست این امت در دنیایشان هستند. قسم به خداوندی که مرا به حق برانگیخت، خداوند آنان را فرو می‌برد و آنان را به میمون‌ها و خوک‌ها مسخ می‌کند.

او می‌گوید: رسول الله (ص) گریه کرد و ما به خاطر گریه‌ی او گریان شدیم و عرض کردیم: یا رسول الله! چه چیزی مایه‌ی گریه‌ی شما شده است؟ فرمود: برای مهربانی به بدبختان. خداوند متعال فرمود: «و ای کاش می‌دیدید هنگامی را که [کافران] وحشتزده‌اند. [آن جا که راه] گریزی نمانده است و از جایی نزدیک گرفتار آمده‌اند» یعنی علما و فقهاء). [873]

« 39 / 435 - وبهذا الإسناد عن أبي عبد الله جعفر بن محمد، قال: حدثنا محمد ابن حمران المدائني، عن علي بن أسباط، عن الحسن بن بشير، عن أبي الجارود، عن أبي جعفر (عليه السلام)، قال: ويسير إلى الكوفة، فيخرج منها ستة عشر ألفاً من البترية، شاكين في السلاح، قراء القرآن، فقهاء في الدين، قد قرحوا جباههم، وشمروا ثيابهم، وعمهم النفاق، وكلهم يقولون: يا بن فاطمة، ارجع. لا حاجة لنا فيك. فيضع السيف فيهم على ظهر النجف عشية الاثنين من العصر إلى العشاء، فيقتلهم أسرع من جزر جزور، فلا يفوت منهم رجل، ولا يصاب من

أصحابه أحد، دماؤهم قربان إلى الله. ثم يدخل الكوفة فيقتل مقاتليها حتى يرضى الله (عز وجل).....» [874].

امام باقر(ع) فرمود: (... به سوی کوفه می‌رود. از آن جا شانزده هزار نفر از بت‌ریه مسلح به سلاح خارج می‌شوند، که قاریان قرآن و فقهای دین هستند. پیشانی‌های آنان پینه بسته است. با لباس‌هایشان با تکبر و غرور راه می‌روند و نفاق، آنان را در بر گرفته است. همه‌ی آنان می‌گویند: ای فرزند فاطمه! برگرد، ما به تو نیازی نداریم. او در پشت نجف، در روز دوشنبه از عصر تا عشاء، شمشیر را بر آنان قرار می‌دهد و آنان را سریع‌تر از کشتنِ قربانی می‌کشد. هیچ مردی را از آنان باقی نمی‌گذارد و به هیچ یک از یارانش مشکلی نمی‌رسد. ریختن خون‌هایشان باعث نزدیکی به خداوند است. سپس وارد کوفه می‌شود و جنگجویان آن را می‌کشد تا این که خداوند عزوجل خشنود می‌شود...). [875]

من ينصر المهدي (عليه السلام): چه کسانی مهدی(ع) را یاری می‌دهند؟

«حدثنا أبو سليمان أحمد بن هوزة الباهلي، قال: حدثنا أبو إسحاق إبراهيم بن إسحاق النهاوندي سنة ثلاث وسبعين ومائتين، قال: حدثنا عبد الله بن حماد الأنصاري سنة تسع وعشرين ومائتين، عن رجل، عن أبي عبد الله (عليه السلام) أنه دخل عليه بعض أصحابه، فقال له: " جعلت فداك، إني والله أحبك وأحب من يحبك، يا سيدي ما أكثر شيعتكم.

فقال له: أذكرهم.

فقال: كثير.

فقال: تحصيلهم؟

فقال: هم أكثر من ذلك.

فقال أبو عبد الله (عليه السلام): أما لو كملت العدة الموصوفة ثلاثمائة وبضعة عشر كان الذي تريدون، ولكن شيعتنا من لا يعدو صوته. سمعه، ولا شحناؤه بدنه، ولا

يمدح بنا معلنا، ولا يخاصم بنا قاليا، ولا يجالس لنا عابئا، ولا يحدث لنا ثالبا، ولا يحب لنا مبغضا، ولا يبغض لنا محبا.

فقلت: فكيف أصنع بهذه الشيعة المختلفة الذين يقولون إنهم يتشيعون؟

فقال: فيهم التمييز، وفيهم التمحيص، وفيهم التبديل، يأتي عليهم سنون تفنيهم، وسيف يقتلهم، واختلاف يبدهم. إنما شيعتنا من لا يهر هرير الكلب، ولا يطمع طمع الغراب، ولا يسأل الناس بكفه وإن مات جوعا.

قلت: جعلت فداك، فأين أطلب هؤلاء الموصوفين بهذه الصفة؟

فقال: اطلبهم في أطراف الأرض أولئك الخفيض عيشهم، المنتقلة دارهم، الذين إن شهدوا لم يعرفوا، وإن غابوا لم يفتقدوا، وإن مرضوا لم يعادوا، وإن خطبوا لم يزوجوا، وإن ماتوا لم يشهدوا، أولئك الذين في أموالهم يتواسون، وفي قبورهم يتزاورون، ولا تختلف أهواؤهم وإن اختلفت بهم البلدان» (876).

(مردی می گوید: یکی از یاران امام صادق (ع) بر ایشان وارد شد و به ایشان عرض کرد: فدایتان شوم. به خدا قسم! من شما و افرادی را که دوستان دارند، دوست می دارم. آقای من! چقدر شیعیان ما بسیار هستند. ایشان به او فرمود: آنان را ذکر کن. عرض کرد: بسیار هستند. فرمود: آنان را به شمارش بیاور. عرض کرد: آنان بیش از این ها هستند. امام صادق (ع) فرمود: هر گاه آن عده‌ی وصف شده که سیصد و ده نفر و اندی هستند، شمارشان کامل شود، آنگاه چنان که شما می خواهید، خواهد شد؛ ولی شیعه‌ی ما کسی است که صدایش از حدّ گوشش نمی گذرد و نیز کینه و ناراحتی درونش از حدّ پیکرش تجاوز نمی کند، و ما را آشکار نمی ستاید و با دشمنان ما نمی ستیزد، و با عیب جویان ما هم نشینی نمی کند، و با بدگویان ما هم سخن نمی شود و آنان را که با ما دشمن هستند، دوست نمی دارد و با دوستان ما دشمنی نمی ورزد. عرض کردم: پس چه کنم با این شیعیان گوناگون که گویند ما بر طریق تشیع هستیم؟ فرمود: اینان خود گرفتار جدایی و آزمایش خواهند شد و تبدیل و جابجایی در میان شان رخ خواهد داد و به قحطی و کمبود که نابودشان سازد مبتلا شوند و شمشیری خون شان بریزد و اختلافاتی به هم

رسد که پراکنده‌شان کند. همانا شیعه‌ی ما کسی است که همچون سگان پارس نکند و همانند کلاغ حرص نورزد و نزد مردم به گدایی دست نیازد، اگر چه از گرسنگی بمیرد. عرض کردم: فدایت شوم، چنین افرادی را که به این صفات موصوفند، در کجا جستجو کنم؟ فرمود: آنان را در گوشه و کنار زمین بجوی، آنان کسانی هستند که زندگی سبکی دارند و خانه به دوش هستند. اگر حاضر باشند، شناخته نمی‌شوند و اگر از نظرها پنهان شوند، کسی متوجه آنان نمی‌گردد و اگر بیمار شوند، عیادت نمی‌شوند و اگر خواستگاری کنند، با آنان ازدواج نشود و اگر وفات یابند، بر جنازه‌ی آنان کسی حضور نیابد، آنان کسانی هستند که در اموال‌شان با یکدیگر مواسات میکنند و در قبرهای خود با یکدیگر دیدار و ملاقات دارند و خواسته‌هایشان با یکدیگر برخورد و اختلاف پیدا نمی‌کند، هر چند از شهرهای گوناگون باشند). ([877])

«حدثنا أحمد بن محمد بن سعيد بن عقدة، قال: حدثنا حميد بن زياد، عن علي بن الصباح، قال: حدثنا أبو علي الحسن بن محمد الحضرمي، قال: حدثني جعفر بن محمد، عن إبراهيم بن عبد الحميد، قال: أخبرني من سمع أبا عبد الله (عليه السلام) يقول: إذا خرج القائم (عليه السلام) خرج من هذا الأمر من كان يرى أنه من أهله ودخل فيه شبه عبدة الشمس والقمر» ([878]).

امام صادق (ع) فرمود: (از این امر فردی بیرون می‌رود که گمان می‌شد که اهل آن است و افرادی شبیه خورشیدپرستان و ماه پرستان وارد آن می‌شوند). ([879])

«وأخبرنا علي بن الحسين، قال: حدثنا محمد بن يحيى العطار، قال: حدثنا محمد بن حسان الرازي، قال: حدثنا محمد بن علي الكوفي، عن الحسن بن محبوب الزراد، عن أبي المغراء، عن عبد الله بن أبي يعفور، عن أبي عبد الله (عليه السلام) أنه سمعه يقول: ويل لطغاة العرب من شر قد اقترب.

قلت: جعلت فداك، كم مع القائم من العرب؟

قال: شئ يسير.

فقلت: والله إن من يصف هذا الأمر منهم لكثير.

فقال: لا بد للناس من أن يمحصوا ويميزوا ويغربلوا، ويخرج مع الغربال خلق كثير» [880].

عبدالله ابى يعفور مى گوید: امام صادق(ع) فرمود: (واى بر طاغوتيان عرب از شرى كه نزديك مى شود. عرض كردم: فدائتان شوم. از عربها، چقدر با قائم هستند؟ فرمود: تعدادى اندك. عرض كردم: به خدا قسم! از آنان كسانى كه اين امر را توصيف مى كنند، بسيار هستند. فرمود: مردم بايد خالص شوند و جدا شوند و غربال شوند. و از غربال، مردم بسيارى بيرون روند). [881]

« 454- عنه، عن علي بن الحكم، عن المثني، عن أبي بصير قال: قال أبو عبد الله (عليه السلام): لينصرن الله هذا الأمر بمن لا خلاق له ولو قد جاء أمرنا لقد خرج منه من هو اليوم مقيم على عبادة الأوثان» [882].

امام صادق(ع) فرمود: (خداوند اين امر را با افرادى يارى مى كند كه ارتباطى با دين ندارند و اگر امر ما بيايد، قطعاً افرادى از امر ما بيرون مى روند كه امروزه بر پرستش بتها بودند). [883]

«زيد قال قلت لأبي عبد الله (عليه السلام) نخشى أن لا نكون مؤمنين قال ولم ذاك فقلت وذلك إنا لا نجد فينا من يكون اخوه عنده أثر من درهمه وديناره ونجد الدينار والدرهم أثر عندنا من أخ قد جمع بيننا وبينه موالاة أمير المؤمنين (عليه السلام) فقال كلا إنكم مؤمنون ولكن لا تكملون إيمانكم حتى يخرج قائمنا فعندها يجمع الله أحلامكم فتكونون مؤمنين كاملين ولو لم يكن في الأرض مؤمنين كاملين إذا لرفعنا الله إليه وأنكرتم (وأنكرتم خ د) الأرض وأنكرتم (وأنكرتم خ د) السماء بل والذي نفسي بيده إن في الأرض في أطرافها مؤمنين ما قدر الدنيا كلها عندهم تعدل جناح بعوضة ولو أن الدنيا يجمع (بجميع خ د) ما فيها وعليها ذهباً حمراء على عنق أحدهم ثم سقط من عنقه ما شعر بها أي شئ كان على عنقه ولا أي شئ سقط منه لهوانها عليهم فهم الحفى (الخفي خ د) عيشهم المنتقلة ديارهم من ارض إلى

ارض الخميصة بطونهم من الصيام الذبلة شفاهم من التسبيح العمش العيون من البكاء الصفر الوجوه من السهر فذلك سيماهم مثلا ضربه الله مثلا في الإنجيل لهم وفي التوراة والفرقان والزيور والصحف الأولى وصفهم فقال سيماهم في وجوههم من اثر السجود ذلك مثلهم في التوراة ومثلهم في الإنجيل عنى بذلك صفة وجوههم من سهر الليل هم البررة بالإخوان في حال اليسر والعسر المؤثرون على أنفسهم في حال العسر كذلك وصفهم الله فقال ويؤثرون على أنفسهم ولو كان بهم خصاصة ومن يوق شح نفسه فأولئك هم المفلحون فازوا والله وأفلحوا ان رأوا مؤمنا أكرموه وان رأوا منافقا هجروه إذا جنهم الليل اتخذوا ارض الله فراشا والتراب وسادا واستقبلوا بجباههم الأرض يتضرعون إلى ربهم في فكاك رقابهم من النار فإذا أصبحوا اختلطوا بالناس لم يشار إليهم بالأصابع تنكبوا الطرق واتخذوا الماء طيبا وظهورا أنفسهم متعوبة وأبدانهم مكدورة والناس منهم في راحة فهم عند الناس شرار الخلق وعند الله خيار الخلق إن حدثوا لم يصدقوا وان خطبوا لم يزوجوا وان شهدوا لم يعرفوا وان غابوا لم يفقدوا قلوبهم خائفة وجلة من الله أسنتهم مسجونة وصدورهم وعاء لسر الله (سر الله خ د) إن وجدوا له أهلا نبذوه إليه نبذا وان لم يجدوا له أهلا ألقوا على أسنتهم أقفالا غيبوا مفاتيحها وجعلوا على أفواههم أوكية صلب صلاب من الجبال لا ينحت منهم شئ خزان العلم ومعدن الحلم والحكم وتباع النبيين والصدّيقين والشهداء والصالحين أكياس يحسبهم المنافق خرساء وعمياء وبلهاء وما بالقوم من خرس ولا عمى ولا بله انهم لأكياس فصحاء حلماة حكماء أتقياء بررة صفوة الله أسكنتهم الخشية لله واعيتهم أسنتهم خوفا من الله وكتمانا لسره فوا شوقاه إلى مجالستهم ومحادثتهم يا كرباه لفقدهم ويا كشف كرباه لمجالستهم اطلبوهم فإن وجدتموهم واقتبستم من نورهم اهتديتم وفزتهم (فزتم خ د) بهم في الدنيا والآخرة هم أعز في الناس من الكبريت الأحمر حليتهم طول السكوت بكتمان السر والصلاة والزكاة والحج والصوم والمواساة للإخوان في حال اليسر والعسر فذلك حليتهم ومحبتهم يا طوبى لهم وحسن مآب هم وارث الفردوس خالدين فيها ومثلهم في أهل الجنان مثل الفردوس في الجنان وهم المطلوبون في النار المحبورون في الجنان فذلك قول أهل النار ما لنا لا نرى رجالا كنا نعدهم من الأشرار فهم أشرار الخلق عندهم فيرفع الله منازلهم حتى يرونهم فيكون ذلك حسرة لهم في النار فيقولون يا ليتنا نرد فنكون مثلهم فلقد كانوا هم الأخيار وكنا نحن الأشرار فذلك حسرة لأهل النار» [884].

زيد می گوید: (به امام صادق(ع) عرض کردم: می ترسیم که مؤمن نباشیم.

فرمود: چرا؟ عرض کردم: ما در میان خود فردی را نیافتیم که برادرش نزد او برتر

از درهم و دینارش باشد و می‌بینیم که دینار و درهم نزد او برتر از برادر است؛ ولی ولایت امیرالمؤمنین بین ما و او جمع نموده است. فرمود: این چنین نیست؛ ولی شما ایمان‌تان کامل نمی‌شود، تا این که قائم ما قیام کند. در این هنگام است که خداوند عقل‌هایتان را گرد می‌آورد و مؤمن کامل می‌شوید و اگر در زمین، مؤمنان کامل نباشند، خداوند ما را به سوی خود بالا می‌برد و شما زمین و آسمان را انکار می‌کنید؛ بلکه قسم به خدایی که جانم در دستان اوست! در اطراف زمین مؤمنانی هستند که ارزش همه‌ی دنیا نزد آنان، به اندازه بال پشه نیست؛ و اگر همه‌ی آن چه در دنیا و در آن است، طلای سرخ شود و بر گردن یکی از آنان باشد و سپس از گردن آنان بیفتد، هیچ چیزی احساس نمی‌کنند. گویا چیزی بر گردن‌شان نبوده است و از آن چیزی نیفتاده است، به خاطر پستی دنیا نزد ایشان. آنان هستند که زندگی‌شان پنهان است و خانه‌شان از زمینی به زمینی دیگر در انتقال است. شکم‌هایشان از روزه فرو رفته است. پلک‌هایشان از تسبیح فرسوده شده است. چشمان‌شان از گریه ضعیف شده است. صورت‌هایشان در اثر شب‌زنده‌داری زرد شده است. این چهره‌ی آنان است که خداوند آن را در انجیل مثال زده است و در تورات و فرقان و زبور و صحف اولی آنان را توصیف کرده است و فرموده است: «علامت آنان بر اثر سجود در چهره‌هایشان است. این مثل ایشان است در تورات و مثل آنها در انجیل». منظور زردی صورت در اثر شب‌زنده‌داری است. آنان افرادی هستند که در حالت آسانی و سختی به برادران نیکی می‌کنند؛ و در حالت سختی نیز دیگران را بر خودشان برتری می‌دهند. خداوند آنان را توصیف کرده است و فرموده است: «هر چند در خودشان احتیاجی [مبرم] باشد، آن‌ها [برادران‌شان] را بر خودشان مقدم می‌دارند و هر کس از خست نفس خود مصون ماند، ایشانند که رستگارانند». به خدا قسم! رستگار

شدند و به نجات رسیدند. اگر مؤمنی را ببینند، او را احترام می‌کنند و اگر منافقی ببینند، از او دوری می‌کنند. اگر شب آنان را فرا بگیرد، زمین را فرش خود قرار می‌دهند و خاک را بالش خود قرار می‌دهند؛ و پیشانی خودشان را رو به سوی زمین می‌کنند. برای آزادی خود از آتش، نزد پروردگارشان تضرع می‌کنند. وقتی شب را به روز می‌رسانند، با مردم رفت و آمد می‌کنند و با انگشتان به آنان اشاره نمی‌کنند. رنج راه را بر خود هموار می‌کنند و آب را پاک و پاک کننده می‌گیرند. خودشان در سختی هستند و بدن‌هایشان تیره است. مردم از آنان در راحتی هستند. آنان نزد مردم بدترین مردم هستند و نزد خداوند بهترین مردم هستند. اگر سخن بگویند، راستگو شمرده نمی‌شوند. و اگر خواستگاری کنند، به آنان زن داده نمی‌شود. اگر حضور پیدا کنند، شناخته نمی‌شوند و اگر پنهان شوند، از دست داده نمی‌شوند. دل‌هایشان از خداوند ترسان و هراسان است. زبان‌هایشان در زندان است و سینه‌هایشان پناهگاه راز خداوند است. اگر برای آن اهلی بیابند، مقداری به آنان می‌دهند و اگر برای آن اهلی نیابند، بر زبان‌هایشان قفل‌هایی می‌نهند و قفل‌های آن را پنهان می‌کنند. بر سینه‌هایشان بند مَشکی بسیار سخت است که از آن چیزی بیرون نمی‌آید. نگهبانان علم و معدن صبر و حکم و پیروی‌کنندگان پیامبران و راستگویان و شهدا و شایستگان هستند. زرنگ‌هایی هستند که منافقان، آنان را کر و کور و بی‌خرد می‌شمارند. در آنان کری و کوری و بی‌خردی نیست. آنان زرنگ و فصیح و صبور و حکیم و باتقوا و نیکوکار و برگزیده‌ی خداوند هستند. ترس برای خداوند، آنان را ساکن نموده است و زبان‌هایشان را ترس از خداوند و پنهان کردن رازش ساکت کرده است. وای! چقدر شوق همنشینی و سخن گفتن با آنان را دارم. ای وای! از دست دادن آنان و ای وای از همنشینی با آنان. اگر آنان را یافتید و از نور آنان گرفتید، به

واسطه‌ی آنان در دنیا و آخرت هدایت می‌شوید و رستگاری می‌یابید. آنان در میان مردم از گوگرد سرخ هم نایاب‌تر هستند. زینت آنان، طول سکوت برای کتمان راز است و نماز و زکات و حج و روزه و مواسات با برادران در حالت آسانی و سختی. این زینت آنان و دوستی آنان است. خوشا به حال آنان و چه نهایت زیبایی است. آنان ارث‌برنده‌ی فردوس هستند و در آن جاودان می‌باشند. مثال آنان در اهل بهشت، مانند فردوس ([885]) نسبت به بهشت است. آنان هستند که در آتش آنان را می‌طلبند و در بهشت نعمت می‌بینند. این، سخن اهل آتش است: «و می‌گویند ما را چه شده است که مردانی را که آنان را از [زمره‌ی] اشرار می‌شمردیم، نمی‌بینیم؟» آنان اشرار مردم نزد ایشان هستند. خداوند جایگاه آنان را بلند می‌کند تا آنان را ببینند. این باعث حسرت آنان در آتش می‌شود و می‌گویند: «ای کاش بازگردانده می‌شدیم» تا مانند آنان شویم. آنان برتر بودند و ما اشرار هستیم و این حسرتی برای اهل آتش است). ([886])

«وأخبرنا أبو سليمان أحمد بن هوذة بن أبي هراسة الباهلي، قال: حدثنا إبراهيم بن إسحاق النهاوندي، قال: حدثنا عبد الله بن حماد الأنصاري، عن صباح المزني، عن الحارث بن حصيرة، عن الأصبع بن نباتة، عن أمير المؤمنين (عليه السلام) أنه قال: كونوا كالنحل في الطير، ليس شئ من الطير إلا وهو يستضعفها، ولو علمت الطير ما في أجوافها من البركة لم تفعل بها ذلك، خالطوا الناس بألسنتكم وأبدانكم، وزايلوهم بقلوبكم وأعمالكم فوالذي نفسي بيده ما ترون ما تحبون حتى يتفل بعضكم في وجوه بعض، وحتى يسمي بعضكم بعضا كذابين، وحتى لا يبقى منكم - أو قال: من شيعتي - إلا كالكل في العين، والملح في الطعام، وسأضرب لكم مثلا وهو مثل رجل كان له طعام فنقاه وطيبه، ثم أدخله بيتا وتركه فيه ما شاء الله، ثم عاد إليه، فإذا هو قد أصابه السوس فأخرجه ونقاه وطيبه، ثم أعاده إلى البيت فتركه ما شاء الله، ثم عاد إليه فإذا هو قد أصابته طائفة من السوس فأخرجه ونقاه وطيبه وأعاده ولم يزل كذلك حتى بقيت منه رزمة كرزمة الأندر لا يضره السوس

شيئا، وكذلك أنتم تميزون حتى لا يبقى منكم إلا عصابة لا تضرها الفتنة شيئا» (887).

امیرالمؤمنین (ع) فرمود: (مانند زنبور در میان پرندگان باشید. پرنده‌ای از پرندگان نیست، مگر این که زنبور را ضعیف می‌شمارد. و اگر پرندگان برکتی را که درون اوست، می‌دانستند، با آن چنین نمی‌کردند. با زبان‌ها و بدن‌هایتان با مردم رفت و آمد کنید و با دل‌ها و کارهایتان با آنان مخالفت کنید. قسم به خدایی که جانم در دستان اوست، آنچه را که دوست دارید، نمی‌بینید، تا این که برخی از شما در صورت برخی دیگر آب دهان بیندازید و برخی از شما برخی دیگر را دروغگو بنامید و از میان شما (یا فرمود: از میان شیعیان من) فقط مانند سرمه در چشمان و نمک در غذا باقی بماند. برای شما مثال مردی را می‌زنم که غذایی دارد و آن را تمیز می‌کند و پاک می‌نماید. سپس آن را به جایی می‌برد و آن را تا زمانی که خدا بخواهد، رها می‌کند. سپس نزد آن باز می‌گردد و می‌بیند که کرم در آن وجود دارد. آن را بیرون می‌آورد و تمیز و پاک می‌کند. سپس غذا را به خانه باز می‌گرداند و تا زمانی که خداوند بخواهد، رها می‌کند. سپس دوباره نزد آن باز می‌گردد و می‌بیند که کرم در آن رشد کرده است. آن را بیرون می‌آورد و تمیز و پاک می‌کند و آن را باز می‌گرداند. همین‌گونه ادامه می‌یابد، تا این که مقداری از آن که اندک است، باقی می‌ماند که کرم به آن زیانی نمی‌رساند. همچنین شما نیز متمایز می‌شوید تا این که از میان شما فقط گروهی اندک باقی بمانند که آزمایش به آنان هیچ زیانی نرساند). (888)

« 398- وعنه، عن الحسن بن علي العاقولي، عن الحسن بن علي بن أبي حمزة، عن أبيه، عن أبي بصير، عن أبي عبد الله (عليه السلام) أنه قال: لو خرج القائم لقد أنكره الناس، يرجع إليهم شابا موقفا، فلا يلبث عليه إلا كل مؤمن أخذ الله ميثاقه في الذر الأول» (889).

امام صادق (ع) فرمود: (اگر قائم قیام کند، مردم او را انکار می‌کنند. به صورت جوان موفق‌تری نزد آنان باز می‌گردد. فقط مؤمنانی بر آن ثابت می‌مانند که خداوند میثاقش را در ذر اول از آنان گرفته است). [890]

«حدثنا محمد بن همام، قال: حدثنا حميد بن زياد الكوفي، قال: حدثنا محمد ابن علي بن غالب، عن يحيى بن عليم، عن أبي جميلة المفضل بن صالح، عن جابر، قال: حدثني من رأى المسيب بن نجبة، قال: وقد جاء رجل إلى أمير المؤمنين (عليه السلام) ومعه رجل يقال له ابن السوداء، فقال له: يا أمير المؤمنين، إن هذا يكذب على الله وعلى رسوله ويستشهدك.

فقال أمير المؤمنين (عليه السلام): لقد أعرض وأطول يقول ماذا؟

فقال: يذكر جيش الغضب.

فقال: خل سبيل الرجل، أولئك قوم يأتون في آخر الزمان قزع كقزع الخريف، والرجل والرجلان والثلاثة من كل قبيلة حتى يبلغ تسعة، أما والله، إني لأعرف أميرهم واسمه ومناخ ركابهم، ثم نهض وهو يقول: باقرا باقرا باقرا، ثم قال: ذلك رجل من ذريتي يبقر الحديث بقرا» [891].

جابر می‌گوید: مرا مسیب بن نجبه حدیث نمود که گفت: (مردی نزد امیرالمؤمنین (ع) آمد و همراهش مردی بود که به او ابن سوداء (فرزند مادر سیاه‌پوست) می‌گفتند. به او عرض کرد: ای امیرالمؤمنین! این فرد بر خداوند و رسولش دروغ می‌بندد و تو را گواه می‌گیرد. امیرالمؤمنین (ع) فرمود: او خیلی عریض و طویل سخن می‌گوید. چه می‌گوید؟ عرض کرد: او از سپاه خشم (جیش غضب) یاد می‌کند. فرمود: این مرد را رها کن. آن‌ها قومی هستند که در آخرالزمان اند و مانند برگ‌های درخت پاییزی هستند و یک مرد و دو مرد و سه مرد از هر قبیله‌ای هستند و تا ۹ نفر می‌شوند. به خدا قسم! من فرمانده آنان را می‌شناسم و نام او و محل فرود آمدن سپاهشان را می‌دانم. سپس برخاست و

فرمود: «شکافنده، شکافنده، شکافنده». سپس فرمود: این مردی از فرزندان من است که حدیث را می‌شکافد. ([892])

«501- عنه، عن عبد الرحمن بن أبي هاشم، عن عمرو بن أبي المقدم، عن عمران بن ظبيان، عن حكيم بن سعد، عن أمير المؤمنين (عليه السلام) قال: أصحاب المهدي شباب لا كهول فيهم إلا مثل كحل العين والملح في الزاد، وأقل الزاد الملح» ([893]).

امیرالمؤمنین (ع) فرمود: (یاران مهدی جوان هستند و شخص پیری در میان‌شان نیست، مگر مانند سرمه در چشمان و نمک در توشه؛ و کمترین توشه، نمک است). ([894])

[859]. الكافي - الكليني: ج 8 ص 307.

[860]. كافي، كليني، ج 8، ص 307.

[861]. الكافي - الكليني: ج 8 ص 391.

[862]. كافي، كليني، ج 8، ص 391.

[863]. الكافي - الكليني: ج 5 ص 56.

[864]. كافي، كليني، ج 5، ص 56.

[865]. كمال الدين وتمام النعمة - الصدوق: ص 251.

[866]. در متن عربی حدیث در این جا کلمه‌ی «زنوج» به کار رفته است. احتمالاً این کلمه جمع «زنج» یا «زنجی» است که به معنای زنگی یا سیاه‌پوست یا نژاد خاصی از مردم مصر و سودان و حبشه، با پوست سیاه و موهای مجعد و لبان پهن و بینی‌های فرورفته است. والله اعلم (مترجم)

[867]. كمال الدين وتمام النعمة، صدوق، ص 251.

[868]. الغيبة - النعماني: ص 214.

[869]. غيبته، نعماني، ص 214.

[870]. الغيبة - النعماني: ص 308.

[871]. غيبته، نعماني، ص 308.

[872]. مكارم الأخلاق - الطبرسي: ص 454.

[873]. مكارم الاخلاق، طبرسی، ص ۴۵۴.

[874]. دلائل الإمامة - الطبري: ص 455.

[875]. دلائل الامامة، طبری، ص ۴۵۵.

[876]. الغيبة - النعماني: ص 210.

[877]. غيبت، نعمانی، ص ۲۱۱.

[878]. الغيبة - النعماني: ص 332.

[879]. غيبت، نعمانی، ص ۳۳۲.

[880]. الغيبة - النعماني: ص 212.

[881]. غيبت، نعمانی، ص ۲۱۲.

[882]. الغيبة - الطوسي: ص 450.

[883]. غيبت، طوسی، ص 450.

[884]. الأصول الستة عشر (أصل زيد الزراد) - عدة محدثين: ص 7.

[885]. طبق روایات اهل بیت ع فردوس بالاترین مرتبه‌ی بهشت است. امیرالمؤمنین فرمودند: (برای هر چیزی

محل اعلائی است و محل اعلائی بهشت، فردوس است و آن برای محمد و آل محمد ع است). (بحار الانوار،

مجلسی، ج ۲۴، ص ۲۶۹) (مترجم)

[886]. اصول شانزده‌گانه، اصل زید زراد، جمعی از محدثان، ص ۷.

[887]. الغيبة - النعماني: ص 218.

[888]. غيبت، نعمانی، ص ۲۱۸.

[889]. الغيبة - الطوسي: ص 420.

[890]. غيبت، نعمانی، ص ۴۲۰.

[891]. الغيبة - النعماني: ص 325.

[892]. غيبت، نعمانی، ص ۳۲۵.

[893]. الغيبة - الطوسي: ص 476.

[894]. غيبت، طوسی، ص ۴۷۶.